

är berörd. Från denna fråga föras vi direkt till den om kyrkoårs-serierna. Ärkebiskopen har i sitt förslag serierna advent-jul, fastan, påsk-pingst och trefaldighetstiden. Med hänsyn till de kyrkomusikaliska svårigheterna föreslår Adell tre serier. Därigenom vinnes en också ur liturgisk synpunkt bättre uppdelning än den av Eidem föreslagna: en högtidsserie (med 1:sta adv.), en fasteserie (med 2—4 i adv.) och en serie för vanliga söndagar.

Med dessa rader ha vi så velat ge en antydning om det rika innehållet i Adells bok. Det är klart att meningarna om många detaljer kunna vara delade men som helhet betraktad synes oss denna bok vara en god orientering i handboksfrågan och ett värdefullt inlägg i debatten om dess förnyande.

Harald Andersson.

När vi i högsta nöden stå.

I 1937 års psalmbok förekommer under n:r 155 Paul Eber's psalm: När vi i högsta nöden stå. Rådfråga — det svenska hymnologiska oraklet — Johan Vilhelm Beckman — när denna psalm första gången uppträdde i svensk dräkt, få vi svaret: 1614. Han åsyftar därmed att psalmen första gången honom veterligt är tryckt i en samling *Andelige Psalmer och Wijsor*, tryckt i Stockholm av Ignatius Meurer år 1614. Boken, av vilken endast ett enda — defekt — exemplar är bevarat, plägar antagas vara utgiven av Sigfrid Aronus Forsius († 1624). Någon äldre källa än Forsius samling synes ej heller vara Liedgren bekant. Det är under sådana förhållanden av intresse att psalmen kan påvisas i svensk dräkt kanske ett halft århundrade före den äldsta tryckta källan. I det tidigare nämnda exemplaret av *En liten Songbok* (1553), tillhörande Sandhems kyrkoarkiv¹⁾, finnes nämligen psalmen å sista textsidan omedelbart efter välsignelsen samt å den därpå följande tomma sidan inskriven sålunda (den tyska texten avtryckes till jämförelse efter Spitta, *Das deutsche Kirchenlied* (Sammlung Göschen 602):

Wenn wir in höchsten Nöten sein
und wissen nicht, wo aus noch ein
und finden weder Hilf noch Rat,
ob wir gleich sorgen früh und spat;

När wij ij största nöden stå,
och wethe eij huart wij skole gå,
och finne huarcken hielp eller råd,
om wij en sörgde nat och dagh,

So ist dies unser Trost allein,
dass wir zusammen insgemein
dich anrufen, o treuer Gott,
um Rettung aus der Angst und Not.

Så er dock thet wår tröst alleen,
Ath wij sampligen huar och een
Tig åkalle o trofaste gud
om forlosningh aff angest och nød.

¹⁾ Se denna tidskrift årg. 1937 s. 109 och 172.

Und heben unser Aug und Herz
zu dir in wahrer Reu und Schmerz
und suchen der Sünd Vergebung
und aller Strafen Linderung,

Die du verheissest gnädiglich
allen, die darum bitten dich
im Namen deins Sohns Jesu Christ,
der unser Heil und Fürsprech ist.

Drum kommen wir, o Herre Gott,
und klagen dir all unsre Not,
weil wir jetzt stehn verlassen gar
in grosser Trübsal und Gefahr.

Sieh nicht an unser Sünde gross,
Sprich uns derselb aus Gnaden los;
steh uns in unserm Elend bei,
mach uns von allen Plagen frei,

Aufdass von Herzen können
wir
nachmals mit Freuden danken dir,
gehorsam sein nach deinem Wort,
dich allzeit preisen hie und dort.

Och wplöfft wår ögon hierteligh
Till tigh med en san ånger och sorg
och sökiom syndzens förlåtelse
och alla plågors förmildelse.

Tij tu wtloffuer nådelig
Allom them nåd som bidia tigh
j tins sons Jesw christi namn
som er wår midlare och frelserma[n].

Tij komme wij nu o herre gud
och klage för tig och wår nod
tij wij ere helt (?) öffuer giffne
j stor fara och bedröffuelse.

See icke till wår misgerning stor
wthän förlåt henne aff tin nåd,
och stat oss ij wårt elende bij
och gör oss frå alla plågor frij.

På thet wij her effter aff hiertans
gru[n]d
må tig loffua ij allan stund
Tigh lijndandes effter tin ordh
och her prisa, och ij euighett. Amen.

Knut Peters.

Recensioner.

Liturgiskt.

Deutsches Brevier. Vollständige Übersetzung des Stundengebetes der römischen Kirche herausgegeben v. Dr. Johann Schenk. I, II. 44 + 972 + 120 s.; 976 + 108. Verlag Friedrich Pustet. Inb. RM. 10: 80 — 18.

Huru starkt intresset på romerskt håll för närvarande är för att föra kyrkans gudstjänster ut till hela folket kan man förstå av de förnäma upplagor av översättningar till tyskt modersmål av Brevarium, som från tid till tid utgivas. Vid sidan om

det för tio år sedan utgivna Laienbrevier, som närmast hade adress till akademisk publik, och det från Beuron redigerade Tagzeitenbuch des monastischen Breviers, sällar sig nu Schenks fullständig översättning till tyska av breviariet. Här meddelas alltså fullständigt alla dess bibliska läsningar och homilier, dess böner och hymner. Här gives därmed en utmärkt möjlighet för envar som behärskar det tyska språket att på det vederhäftigaste sätt få en introduktion i breviariböner. En kortfattat men god inledning ökar översättningens värde.

A. A.